

ОСНОВАНЪ 1916 Г.

СОФИЯ, 1 ЮНИИ 1936 Г.

БРОЯ 3 ЛВ.

БРОЯ 82

ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТЕ

ОРГАНЪ НА ДРУЖЕСТВОТО НА СТОЛИЧНИТЕ ЖУРНАЛИСТИ

ДАНАИЛЪ КРАПЧЕВЪ

Тридесет години непрекъсната журналистическа дейност

Със сборници отъ написани съчинения сж бивали досега чествувани у насъ само писатели-юбиляри. Журналистътъ, авторъ не на „съчинения“ и „трудове“, а на статии — еднодневки, които умиратъ заедно съ прочетения вестникъ, не би могълъ да мечтае — у насъ поне — за подобна честъ.

Дан. Крапчевъ прави щастливо изключение.

Група негови приятели сж си дали трудъ да събератъ въ единъ сборникъ отъ 330 страници частъ — твърде малка частъ — отъ статиите написани отъ него презъ изтеклите 30 години. Г-нъ Йорданъ Бадевъ, комуто се дължи разкошния външенъ видъ на сборника и подборътъ и подредането на статиите, ни дава и единъ сблъсъкъ, вешо написанъ и пропитъ съ топло чувство очеркъ върху юбиляра като журналистъ и общественикъ.

Дан. Крапчевъ заслужава тази радостъ. Единъ организиранъ юбилеен шумъ съвсемъ не би подходдалъ нему, който е изобщо врагъ на всъка външна блѣскава парадностъ. Дан. Крапчевъ заслужава сборника си и съ своя талантъ на журналистъ и съ особените заслуги къмъ българския печатъ.

Крапчевъ е една отъ най-подчертаните индивидуалности въ нашия журналистически святъ: съ свои идеи и разбирания, съ темпераментъ и морални принципи въ професията и въ общественния животъ, съ собственъ оригиналенъ езикъ.

Азъ имахъ случая да сътруднича отблизу съ него презъ 1908 г. въ в. „Илинденъ“, кждето, заедно съ покойния П. К. Яворовъ, В. Пасковъ и П. Пенчевъ, отстоявахме една умерена националистическа идеология въ македонското освободително движение срещу пристъпите на група социалисти, теоретици на така нареченото „санданистко течение“, което още преди младотурския превратъ, сочеше спасението на Македония въ общото възраждане на мозаичната и първобитна турска империя подъ знамето на „отоманизма“. Макарь и въ началото на кариерата си, Крапчевъ изпъкна като оформенъ журналистъ — богатъ съ знания и съ проникновенъ исторически погледъ върху националните и освободителни борби. Заради дълбочината на неговите анализи, за историческите му аналогии и за строгата принципностъ въ водената полемика, а шитъ противници отъ в. „Одрински гласъ“ бѣха го нарекли „тежката артилерия на Илинденъ“. Години наредъ отъ тогава Крапчевъ, вѣренъ на клетвения си обетъ отъ ученическата скамейка, служи, изключително почти, на освободителния идеалъ. Служи му съ едно пламенно, но просвѣтено родолюбие, което никога не се изражда въ патриотарство и съ единъ реалистиченъ критерий, който държи винаги смѣтка за възможностите презъ отделните етапи на борбата. Безъ патосъ, съ твърде сдържанъ лиризмъ въ дни на триумфъ, но съ запазена вѣра и безъ сѣнка отъ униние въ дни на всеобща национална покруса.

Разширилъ, следъ втората катастрофа, интереса си върху цѣлия осложненъ политически животъ на България, Крапчевъ твърде бързо се наложи на нашата общественостъ. Презъ това време доби своето ярко очерта-

ние и неговата физиономия на български общественикъ и журналистъ. Макарь и краенъ въ своята фанатична упоритостъ, сурова прямолинейностъ и рѣзкостъ, Крапчевъ упражни и продължава да упражнява положително въздействие върху нашия общественъ животъ, защото неговите крайни качества сж поставени въ услуга на ясни, здрави и съвсемъ некрайни начала. Той е борецъ за демокрация и свобода, за социаленъ напредъкъ и за една целесъобразна национална политика, приспособяема къмъ фактическото положение, вътрешно и международно, на страната, но винаги съвмѣстима съ националното ни достойнство и чужда на всѣко поражение.

Презъ тоя периодъ еволюира и фразата на Крапчева. Кратката ударна статия замѣсти нѣкогашните пообстояни аналитични статии отъ „Илинденъ“, „Отечество“ и „Родина“. Сбитото писане достигна у него до краенъ предѣлъ, но то като че ли подхожда повече на днешното нервно време. Излъна въ кжси енергични изрази, неговата мисълъ приковава вниманието ви, независимо дали я сподѣляте или не. Насочена пкъ срещу противника, тя действа съ сигурността на хладно оржие, употребявано отъ силна и опитна ржка.

Чудно ли е, прочее, че Крапчевъ е много почитанъ отъ едни и много ненавижданъ отъ други?

Заслугата на Крапчева къмъ българския печатъ е неоченима, историческа. Крапчевъ е направилъ първия напълно сполучилъ опитъ да се създаде и у насъ единъ модеренъ всѣкидневникъ на бързата и точна информация, безъ да бжде „булеварденъ“ и „жълтъ“. Вестникъ всестранно интересенъ — необходимо условие за неговото широко разпространение и въ сжщото време носителъ на здрави идеи, могущъ положителенъ факторъ въ политическото и духовно развитие на страната и бдителенъ стражъ на националните интереси. „Зора“ можа да се издигне до тая висота и да стане най-необходимия и предпочитания вестникъ на просвѣтното гражданство благодарение на Д. Крапчевъ. Крапчевъ е организаторъ и идейниятъ вдѣховителъ на „Зора“. Нему дължи тоя вестникъ своя духовенъ обликъ, своя непрекъснатъ напредъкъ въ информация, въ печатарска техника и въ размѣри.

За това постижение — колосално при условията въ нашата малка и бедна страна — бѣха нуждни остъръ професионаленъ усѣтъ, организаторски даръ, вешъ ржководенъ похватъ, упорита воля, личенъ авторитетъ, солидни общи познания, вкусъ къмъ литература и художество. Всички тѣзи качества, щастливо съчетани у Крапчева, създадоха „Зора“. Всичко отъ вестника — за усъвършенствуването на вестника. Това начало, неизмѣнно прилагано отъ Крапчева, събуди у всички други издателства домогване къмъ по-високо ниво и направи отъ „Зора“ ржководенъ двигателъ въ развоая на българската журналистика.

Като ржководителъ на вестникъ, Крапчевъ се прояви и съ друга една черта, която непосветените въ тайните на професията едва ли можеха да подозиратъ у тая толкова сдържана и сурова нагледъ личностъ. Той съумъ да сдуши волитъ и амбициите на сътрудниците си около интересите на „Зора“, като че се касае за тѣхно собствено предприятие. Какъ? Чрезъ другарство, човѣчностъ и справедливо възнаграждение на труда имъ. Безъ да е най-доходното вестникарско издателство, „Зора“ постави наемния журналистически трудъ при такива условия, които напраздно се стремятъ да постигнатъ труженитѣ на перото отъ останалите редакции. Ето защо всички сътрудници на „Зора“ засвидетелствуваха сега по единъ трогателенъ начинъ почитта и съчувствията си къмъ своя директоръ-юбиляръ.

Нека и занаятъ пжтъ на Крапчева бжде все тѣй свѣтълъ и още по-плодотворенъ за българския печатъ и за българската национална култура.

Хр. Силяновъ